

VELDEN, Johanna van der
Netherlands Documentation Project
Dutch
RG-50.570*0022

Johanna van der Velden werd geboren op 10 december 1921. Gedurende de oorlog woonde ze in Rotterdam en was ze ooggetuige van het leeghalen van het Joodse ziekenhuis. Ze weet hier nog veel details over en gaat eveneens in op de reactie van de omstanders. Ze vertelt tevens over een geval waarbij een Nederlandse politieagent een joods echtpaar met baby meevoerde naar een verzamelpunt voor joden in Den Haag.

File 1

[01:] 00:17:23 – [01:] 09:39:09
00:15 – 09:59

Johanna vertelt dat ze uit een klein gezin uit Rotterdam kwam; gaat in op het werk van haar vader in de jaren dertig toen hij als procuratiehouder werkte bij een bank; vertelt over de verliezen die geleden werden op de beurzen en gaat in op de spanningen die dit voor vader tot gevolg had; noemt kort het feit dat ze trouwde om haar verloofde uit handen van de Duitsers te houden; omschrijft haar vader als een moeilijke man; legt uit dat het gezin niet religieus was en blikt terug op haar eigen houding inzake het christelijke geloof als jong meisje; vertelt over de politieke overtuiging van haar vader die op de ARP van Colijn stemde; vertelt over de dreiging van het communisme die gevoeld werd na de Tweede Wereldoorlog.

[01:] 09:39:09 – [01:] 19:15:08
10:00 – 19:59

Johanna geeft haar vaders boze reactie weer toen Johanna ver voor de oorlog aangaf een jongen leuk te vinden die met een NSB krantje colporteurde; denkt dat haar vader op de bank met joodse vluchtelingen uit Duitsland in aanraking is geweest; gaat in op de afkeer van haar vader voor zowel het communisme als het fascisme; typeert de politiek die haar vader toentertijd aanhing als bekrompen en rechtlijnig; gaat in op haar huidige politieke voorkeur voor de PvdA; legt uit waarom voor haar de oorlog totaal onverwachts en als een verassing kwam; geeft de verontwaardiging weer omtrent het bombardement op Rotterdam; geeft aan dat het Nederlandse leger weerloos was; vertelt over het accountantskantoor waar ze werkte wat gebombardeerd werd; vertelt over de vlucht van het gezin gedurende het bombardement naar Hilligersberg.

[01:] 19:15:09 – [01:] 28:52:01
20:00 – 29:59

Johanna vertelt over het bombardement waarbij een collega omkwam; vertelt dat een joodse medewerker plotseling verdween; vertelt over de liefde die haar jeugdvriendin had voor een

joodse jongen waardoor ze in Sobibor belandde maar het desondanks overleefde; vertelt dat deze joodse jongen, die jurist was, meteen werd vergast; vertelt over de zelfmoordgedachtes die haar vriendin lang na de oorlog bleven achtervolgen; vertelt over de lotgevallen van haar halfjoodse vriendin tijdens de oorlog; vertelt dat na de oorlogsdagen zij en haar vader provisorisch weer aan het werk gingen; vertelt dat ze omdat ze trouwde niet meer mocht werken.

[01:] 28:52:02 – [01:] 38:27:12
30:00 – 39:59

Johanna vertelt dat kleding en schoenen de eerste oorlogsjaren steeds schaarser werd en beschrijft haar moeite hiermee; geeft aan veel verdrongen te hebben van de oorlog; benoemt eerst 1943 als jaar waarin ze een verandering waarnam van het gedrag van de Duitse bezetter jegens de joden; noemt standrechtelijke executies die plaatsvonden als Duitse wraak; verbetert zichzelf en geeft aan dat 1942 het jaar was waarin de Jodenvervolging steeds extremere vormen aannam; beschrijft het wegvoeren van patiënten uit het Joodse ziekenhuis in Rotterdam waar haar ouderlijk huis tegenover lag; vertelt hoe een onderbuurvrouw zag hoe haar zieke moeder werd afgevoerd; beschrijft hoe Duitsers het verplegend personeel dwongen om voornamelijk oude, zieke mensen in hun pyjamas in vrachtwagens te stoppen.

[01:] 38:27:13 – [01:] 48:04:03
40:00 – 50:00

Johanna geeft aan dat verschillende patiënten door het verplegend personeel op brancards naar buiten werd gebracht; schat dat het ongeveer veertig of vijftig mensen waren; benadrukt dat er alleen Duitsers bij waren; vertelt dat de hele buurt stond te kijken vanwege het lawaai waarmee de ontruiming van het ziekenhuis gepaard ging; vertelt dat de omstanders veilig binnen bleven; weet niet hoe de mensen in de vrachtwagens werden gestopt; beschrijft hoe de vrachtwagens na een half uur wegreeden met Duitsers achterop; gaat in op de hysterie van de onderbuurvrouw die haar moeder weggevoerd zag worden; benadrukt dat er niemand op straat keek, maar achter de ramen stond; geeft de enorme verontwaardiging weer van de omstanders; benadrukt dat men niet wist van de vernietiging van de joden; geeft wel dat er vragen werden gesteld; geeft aan dat al snel na de afvoer van de joodse patiënten het besef kwam dat deze mensen het niet zouden overleven; beschrijft een geval waarin een Nederlandse politieagent een joods echtpaar en baby meevoerde in Den Haag.

[01:] 48:04:04 – [01:] 57:58:20
50:01 – 01:00:20

Johanna geeft aan dat ze aan het uiterlijk kon zien dat deze mensen joods waren; geeft aan dat ze heel boos was aangezien het een Nederlandse politieagent was die de joden meevoerde; onderstreept dat de mensen afgevoerd werden puur en alleen omdat ze joods waren; noemt Amersfoort en Westerbork als plaatsen die bekend waren, maar geeft aan van vernietigingskampen niet geweten te hebben; geeft de vragen van de omstanders weer omtrent het lot van joden; vertelt dat ze in 1943 in een huis in Scheveningen kwam te wonen waar een joods gezin was weggevoerd; geeft aan na 1945 tijdelijk in een huis gewoond te hebben waar een NSB gezin uit vertrokken was op Dolle Dinsdag; geeft aan dat er een revolver werd gevonden op

01/28/2005

de vliering van dit laatste huis; geeft aan na de oorlog half-joodse vriendinnen gehad te hebben van wie ze soms wat hoorde over de oorlog; benadrukt dat de twee beschreven gevallen de enige zijn waarvan ze zelf ooggetuige was; komt terug op het beeld van het echtpaar met het kind dat afgevoerd werd.